UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Dona ante nup. vel propter nup.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

deduci.facit extra de excep.c.p astoralis. ¶ In tex ibi, que omnia. Quartū dicū,in quo eq quat spōsum ꝛ spōsam , ꝛ dicit eos esse pares circa penas. ¶ In tex.ibi.quadrupli.Quintū dictū , in quo dicit q secundū moderationem legalem pena vadit ad duplum;sed per cōuentionē partium potest extendi ad quadruplū. ¶ In tex.ibi extra definitionē.Sextū dictū, in quo dicit q matrimonijs non pōt adhiberi pena nisi secundū definitionē legalem.facit.ff.de ob.obli.l.si ita stipulatio facta. ¶ In text.ibi,
2 cū cōtrahēdis,ratio proximi dicti. ¶ †Quero,vtrū de iure canonico ꝓcedat ista pena arrharum.de hoc sunt gl.iuris canonici contrarie:nam extra de spō.c.gēma. dicit q nō extra de conuer.coniug.c.ex parte.dicit gl.q hoc est verum:q hoc non reperitur per ius canonicū immutatum:ꝛ hoc tenet Inno.in.d.c. gemma. ꝓbo per rationē:q si sic non esset,frustra interueniret arrha:quod est ridiculū:nam cū iste cōtractus arrharū sit introductus a iure,debet aliquid operari:ꝛ tu dices,que est differēa inter arrham,ꝛ penā.Quidā dicunt q differūt quantitate:q arrha est minor quam pena: ergo si apponeret pena moderata,teneret adiectio pene scōm Lyn. ¶ Breuiter veritas
a ¶ Arrha est fu- a turi matrimonij symbolū, signū.si cuti futuri ℣ct⁹: vt habes in gloss. ext.q.v.c.femine. in verbo annulū. q simpliciter data ꝓ ℣ctus signo 3 presumit,nō autē ꝓ ꝓtij parte, nec distractū impedit:vt est gl.no. in.l.ij. C. quando liceat ab empt. disc. nisi expresse dictū sit: vt ibidē per Bal. ꝛ Bar.i l.ab emptione.ff. de pac.in.fiij. col. datio arrharū, dicit q rem esse integrā facit definere de quo vide per Ang.an id simpliciter sit verū, in.l. 4 perfectā:ℨ. qñ liceat ab emp.disc. An autez arrha ℣ctus sit noiatus neene,vtō p Bar. ꝛ Alex.in.Lex empto.ℨ.is quivrina. 5 ff. de acti. empt. Bald.in.d.l.ij.qñ liceat ab emptio. disc. ꝛ an perdat in contractu qui fieri nō pōt, vide Jo. Fab. iusti.de emptio. ℨ. in his, Phil,Deci.

est q ideo aliud est in arrha : quia a arrha est a preambulū ad matrimonium contrahendum: ꝛ quia contractus arrharū non debet esse frustra introductus:q ista pena est approbata a iure:ꝛ q venit secundum naturam cōtractus. Sed alia pena extrinseca mrimonij est act⁹:ꝛ ideo nō procedit:ꝛ sic nō potest alia ratio reddi,satis est ꝓ ratione q lex sic statuit:vt l.ꝓsperit.ff.qui ꝛ a qui. ¶ †Sedo queritur:vtrū licet pena nō possit peti : an tamē peti possit interesse.gl.sunt cōtrarie : nā in.l.si stipuler,de verb.obli.dicit glo.q non,in.l.titia.eo.tit.ꝛ.ff. de sponsa.l.ij. dicunt gl.q sic.dicit do. Dyn.qō interesse damni pōt peti:sed nō interesse lucri dicit do.Bar.q nullū interesse potest peti : q stipulatio est cōtra bonos mores:vt in.d.l.titia.sed aget de dolo.si sit dolus , scōm eum.qō dictū est ridiculosus in vtraq parte:nam id q dicitur qō est contra bonos mores,est verū de appositione pene:sed nō de pmissione nubendi,ex qua dependet petitio ad interesse, Item si posset interesse in actione de dolo , est ne turpis illa stipulatio si dolū nō cōmittit.ridiculū est dicere q si turpis,imo est honestissima: vt ff.iud. solui.l.nouissima.ꝛ iō mihi placet dictū Dy. ¶ †Tertio querit.vtrū inter extraneos possit adiici pena.glo.hic.ꝛ in.l.titia.dicunt q sic.Sed docto.dicunt q si quidē sunt tales extranei,q ab eis non dependeat matrimoniū: tunc tenet matrimoniū.Si vero in eadē potestate sunt nuptie:tūc secus.argumen.de cōditionibus ꝛ demonstrationibus.l.heres meus, ℨ.fi.ꝛ.j.tit.l.vnica. ¶ †Quarto queritur: nunquid lex nostra vendicet sibi locū in arrhis cōfessatis.dicit Bar. q ista lex requirit viam traditionis: tamē illa traditio ꝓbatur per cōfessum,nisi contrariū probaretur:vt.ff.depo.l.publia.ℨ.fi.vult ergo dicere q si appareret q non interuenisset vera traditio,non haberet locus hec lex.ꝛ idem scōm eum in arrhis promissis: vt hac.l.ver.extra,credo hoc esse verū: q litera 1 que dicit extra definitionē,intelligit, id est ex 2 tra moderationē: vnde dico q in arrhis pmissis,ille q promisit tenetur liberare a promissione,ecce simplū: ꝛ soluere tantundem, ecce duplum:q promissio ꝛ solutio equiparantur: vt j.ad legem falcidiā.l.fi. Et idem credo in alijs confessatis:nā ex tali confessione oritur actio ad numerandū.vt.j.de do.promiss.l. si volunta
6 te. ¶ †Quero, vtrū in arrha que consistit in specie, habeat locū hec lex.dicit do. Barto.q non:q in speciebus non cadit duplicatio.truffa est:q est casus.j.titu. proximo.l.vnica.nam ibi loquit in pignore constituto loco arrharū: ꝛ tamen cōsistit in specie:ꝛ habet locum ex lex.nec est verum q species nō possit duplicari:q verū est in altera specie:sed in estimatione sic:vt.l.fi cū exceptione.ℨ. quadruplat.ff.qō metus cā. ¶ †Quero hic, vtrū hec lex habeat locū in arrhis hincinde datis.Bart.dicit q non:in.l.titia.de verb.oblig.Ly.dicit contrarium in vna.q Tenq dicit Lyn.q hec lex habet locum:siue arrhe interueniant ex vna parte tantum,siue ab vtraq ꝓ.ꝛ eadem est ratio.

¶ Si rector prouincie,vel ad eum pertinentes sponsalias decerit arrhas. Tit.ij.

1 ℣ Participes,qui dicantur esse.
2 Prohibitio non habet causam perpetuam,sed temporalem.
3 Contractus inniti a tirannis ex orq̃tibus contractus pro se, vel pro amicis eorum,an sint rati.
4 Officiales , an teneantur ex facto aliorum domesticorum,vel coniunctorum.
5 Terror in personam parentis,videtur etiam terrere personam descendentis,ꝛ econtra.

¶ Lex vnica.

S Iquis in potestate. Diuidit in tres p tes:q primo loquitur de sponsalibus contractis cuz gerente publicam administrationem,Secūdo loquitur de sponsalibus contractis cum suis eo imminēte. Tertio,permittit dicta sponsalia cōfirmandi officio finito,ꝛ impedimento cessante.secunda ibi.quod ita.tertia ibi,impleri.Et tria dicit:primo,q spōsa que recepit arrhas a rectore prouincie,si nō vult nubere non restituit arrhas duplicatas:sed lucratur acceptas. Idē si nō cōtrahit cum ipso:sed cū suis eo imminēte: finito vero officio, si sponsalia spōse placēt,pōt ad matrimoniū procedi,ꝛ sponsalia cōfirmari.h.d. ¶ In tex.ibi.pignora,id est arrhas:vel pignora loco arrharū. ¶ In tex.ibi,reddēda.id est dicet si noluerit reddere , potest tamen sibi retinere. ¶ In tex.ibi,qō ita.hic extendit dictum suum.ꝛ facit.ff.de offi.ꝑsi.l.senatus.ꝛ de iurisdictio.omn.iudi.in.l.q iurisdi-
1 ctioni. ¶ †In tex.ibi,participes.illi intelligunt esse de eadē parte, qui ad eundē effectū tendunt ope,cōsilio,ꝛ fauore.facit.c.i.de penis. in cle. ¶ †In tex.ibi.nō vetamus.q prohibitio non habet causam
2 perpetuā,sed temporalem:vt.ff.de verb.obl.l.si stipuler. ¶ In text. ibi accedat.postea tēpore cōpetenti cum cessat metus,ꝛ suspitio metuēdi. ¶ †Ista lex precipue facit cōtra tyrannos,qui ex orq̃t cōtractus ꝓ se,vel pro amicis eorū,vt tales cōtractus non sint rati.eodem modo possemus dicere de statutis que tēpore tyranni fuit sub
3 nomine populi:q statuentes nō habens libertatem statuēdi:ꝛ presumunt facere ob metū eo ipso qō faciant metu tyranni,seeus si motu proprio:vt ibi dum dicit gbus,ꝛc. Et breuiter oia que continent defectū vel vtilitatē tyranni.co d.ite operam , presumunt facta metu,ꝛ nō valent:vt hic.ꝛ.ē.de sacrosanc.eccle. l.decernimus.fin Bar. ¶ In gl.ibi.l.si quis officiū. Sed ista regula obtinet i perpetuo prohibitis:vt cōtrahere mrimoniū cum sorore:vbi ergo prohibet consequens,antecedēs perpetuo ꝓhibetur. secus vero in his q nō sunt prohibita perpetuo.sed ad tēpus:vel hoc ideo:q supernumpostea
4 confirmans:fm Dyn.de quo dic vt hic no.ꝓ Ly. ¶ †In gl.iubandi.in fi.no.optimā gl.pro officialibus.qui nō tenētur ex facto aliorū domesticorū,vel coniunctorum:siue tale factum sit delictum,vel cōtractus:nisi officialis principalis ad hoc operā prebuerit. ¶ †Flot.
5 grgu.ēt in ista.l.de terrore.q terror in personam parentis, vt etiam terrere personā descendentis,ꝛ econtra. Vnde ille qui per torturam patris confitet:vel qui confitet propter torturā filij, dicitur cōfessus in tormentis:ꝛ non debet stari confessioni simplici.nisi innetur pseuerantia.ꝛ totus iste tex.facit ad hoc optime.ad idē facit.ff.de cōdi. ꝛ demon,l.heres meus.in fi.ꝛ.ff.si quadru.pau.fe.di.l.i.facit ad hoc multum bene quod not.ff,de inin.l.ex cornelia.in glo.mag.

¶ De dona.ante nup.vel propter nup.ex sponsalibus. Tit.iij.

1 ℣ Confessio receptionis dotis fit quatuor modis.
2 Cautela,vt semper maritus dotem confessatam possit repetere.
3 Donatio inter sponsos,an requirat traditionem.
4 Confessio dotis non recepte,an confirmetur sicut donatio.

¶ Lex prima.

M Eltum interest. Quod sponsus ipse simplr donauit,pōt in dotē recipere,ꝛ ad eius restitutionez le efficaciter obligare:qō vero non dedit,nec recepit,cōfitendo le recepisse nil agit.h.d.ꝛ hz duo dicta,q sunt nobilissima. ¶ In tex.ibi,vpoti.lez futu re. ¶ In textu ibi,dotem.s.simulatam.ad hūc finem vt videatur,ꝛc.

In tex.

¶ In text.ibi,peti possunt:q; fuit vera dos.ꝛ facit.ff.si cert.pet.l.si tibi.¶ In text.ibi,repetit:q; illa cõfessio fuit facta,ꝛ simulata,vt dixi nõ aũt fuit cõfessio vera re,vel spe:q; nõ fuit facta spe future numerationis,sed forte tantũ honoris causa.¶ Et no.tres casus.quando q; qs cõfitetur recepisse dotẽ,ꝛ recepit vere:quãdoq; quis cõfitetur recepisse spe future numerationis:quãq; qs cõfiteꝝ recepisse cã honoris,ꝛ nõ ad finẽ numerationis future. Et de ista tertia ꝓfessione loquit lex nostra:q; illa cõfessio in ꝑpetuũ nõ est obligatoria:nec est curandũ de tẽporibus q̃ ponunt.ſ.de do.cau.nõ nu.p totũ.Quarto modo interuenit cõfessio dotis recepte p modũ cuiusdã recõpensationis:vt cũ ignobilis accipit nobilẽ,tũc illa recãpẽsatio cõtinet iustã cãm,ꝛ põt repeti dos nõ data:vt no.ſ. de do.pmil.l.si volũtate.facit.ff.mã.l.creditor.ſ.ſ.ꝛ de ẽb.ob.l.a titio.q̃ no. Idẽ vide.ff.cõmo.
2 l.si vt certo.ſ.inter dũ plane.ꝛ q̃ no.ꝑ Jac.ſ.e.l.cũ in te.¶ Et cantela est,si tu vis q̃ semp possit repeti,fac q̃ marit⁹ ꝑmittat vxori,
3 si sibi nupserit:ꝛ id q̃ postea deꝯ in dotẽ:vt in.l. a titio.ꝛ illã pmissionẽ facias dicere simplr nõ noie dotis:tene mẽti hãc legẽ.¶ Quero hic de duabus gõnibus. vtrũ donatio inter spõsos regrat traditionẽ,sicut donatio inter cõiuges:vt.ff.de dona.inter vir.ꝛ vxo.l.papi.ꝛ dic q̃ nõ,ſm gl.sed sufficit simplex promissio:q; ista lex loquit in donationibus ꝓhibitis:sed nos tractamus de donatione pmissa q̃ est no.ſm Ly.donatio ergo q̃ nõ tenet iure Ꝛctus,non cõfirmat,
4 nisi interueniat traditio:sed ea q̃ tenet iure Ꝛctus,non requirit confirmationẽ.nec traditionẽ,q̃ no.¶ Scõ q̃ro,an ista dotis nõ recepte confessio confirmetur,sicut confirmat donatio,ꝛ vt q̃ nõ:q; nõ interuenit traditio.In Ꝛrium facit:q; cõfessio habeꝫ ꝑ traditionẽ:vt not.in.l.ab emptione.ff.de pac.ꝛ.l.ſ.ſ.dẽ do.cau.non nu.Sol.
a si fuit facta animo donandi,confirmat,secus si simulate causa honoris ſm Jac.de Ayre.tene bene menti.

1 ☞ Probatio debet semper concludere in actione proposita.
2 Reus potest in libello confiteri traditionem,ꝛ negare causam.

¶ Lex secunda.

Si presidi prouincie, Datũ propter nuptias attinẽtibus spõse cõdicit nuptijs nõ secutis ꝑpter defectũ finalis cause.h.d.ista lex. Vel sic. Si mrimonũ separatũ nõ sequit,missa hinc inde ocalia repetunt.facit.ff.de cõdi.ob cãm. l. q̃ Seruius.¶ In gl.hoc ex pressio.ibi,tacite intelligit.isti verũ dicunt: vt no.ſ.e.l.cũ veterũ.nã presumit hoc factũ ex cã precedẽti.arg.ff.de rei ven.l.q̃dã mulier.ꝛ ſ.de acq.poss.l.ſ.ꝛ.ff.mã.l.creditor.ſ.ſ. ¶ In ea.gl.ibi.ab vtraq; sed ꝛ hic similiter intelligit ab vtraque parte,ꝛ adde q̃ no.Ly.in.l.cũ in te.¶ In ea.gl.ibi.donasse.meli⁹ staret dedisse:vt in tex.nec est est donatio:vt ꝓbat.ff.de dona.Aristo.Jaco.
1 but.¶ In ea gl.ibi.simplr.ſ.liberaliter alio donãdi.¶ ☨ In ca.glo. in ſi.vt intelligas hãc gl.dicas q̃ ꝓbatio dz semper cõcludere in actione ꝓposita,ꝛ ideo q̃ ꝓponit cõdictionẽ ob cãm,dz ꝓbare cõcludentiã in cõdictione ob cãm, nõ in cõdictioe sine cã: hinc est q̃ hz ꝓbare traditionẽ cũ cause insertione,ꝛ cause defectũ,nã ꝓbando meram ꝛ nudã traditionẽ,ista ꝓbatio cõcludit in cõdictione sine cã.nõ in cõdictione ob cãm : ꝛ ideo nõ sequereꝫ condẽnatio ex illo libello: sed reseruareꝫ in alio:vt.ff. de pact.do. l.bebius marcellus.ꝛ ista est
2 rõ huius gl.¶ ☨ Et no.q̃ reus põt confiteri partẽ libelli,ꝛ partem negare.puta cõfiteri traditionẽ,ꝛ negare cãm nõ ob.ff.depos. l.publia.in fi. q; ibi aduersarius cõsensit literis. hic vero nunq̃ consensit libello,ꝛ de cõfitente pactũ,ꝛ apponente condictionẽ:dic vt no.extra de fi.instrumen.cum Joã.¶ De cõfitente factũ,ꝛ negante qualitatem.dic,aut est qualitas inherens ſm naturam facti,vel secũduz iuris presumptionem:ꝛ imminet probatio qualitatis negãti,aut nõ est qualitas inherens,ꝫ extranea,ꝛ imminet affirmanti: vt not.in.l. si quidẽ.ſ. de exce.ꝛ dixi in.l.i.ſ.de cõfessis.Et hic queras,qd iuris sit in negatione cause,conditionis,ꝛ qualitatis que diligenter not.

1 ☞ Decipere aliquem in contractu,ꝛ postea fidem non seruare, ad paria iudicantur.

¶ Lex tertia.

Pollicitatione, In correlatiuis seu correspõdentibus causis. nõ dz ei fides seruari,qui aduersariũ in contractu decipit,vel fidem aduersario non seruauit. hoc dicit. Et est iste casus
1 sing.¶ In tex.ibi.fefellit.parũa sunt aliq̃ in cõtractu decipere:ꝛ postea fidẽ nõ seruare,quod est not.quia non est melioris cõdictionis ille qui frangit fidẽ ab initio,qua ille q̃ ex postfacto.¶ In text. ibi,obijcies.ratio dubitandi erat:q; non seruanti fidẽ fides non seruatur eidẽ.scilicet si nititur ex eodẽ contractu:sed hic nititur ex alio. nam fuit fraus commissa in dote,ꝛ ista nititur ex donatione. Sed respon.quod illi contractus inuicem se contingunt per odium cause:ꝛ ideo habentur pro eodem,quod est not.

¶ Lex quarta.

Quod sponse. Actus iudicatur validus ꝛ inualidus secũdum tempus in quo eius cõfert effect⁹. h. d.ista lex.Vel sic.Donatio spõse collata in tẽpore matrimonij,npn tenet.h.d.facit.ff.de here.instit.l.in tempus.

¶ Lex quinta.

Et que tibi. Causa impossibilis ꝺ iure vitiat pmissionẽ. h. d. vide hic q̃ not.in.l.ſ.ſ.ad.l.falcid.

1 ☞ Donatio facta in domo spõse, presumitur facta in dubio ante matrimonium:secus in domo sponsi.
2 a Matrimonium ex ductu sponse ad domũ spõsi presumitur.

¶ Lex sexta.

Cum in te. † Donatio facta ĩ domo spõse,psumit facta in dubio añ matrimoniũ:secus si in domo spõsi.h.
2 d.¶ Mo.psumi b matrimoniũ ex ductu sponse ad domum sponsi : quod tenemẽti.¶ Mo.q; quando sunt facti plures contractus eadẽ die, qui possunt vna hora valere,ꝛ alia nõ valere, q̃quid sit, ex circunstãtijs iudicãt:ꝛ q̃ locus facit ꝑsumi de tẽpore:q̃ perpetuo tene mẽti.¶ In text.ibi.penes se.scz in domo sponsi. ¶ In tex.ibi,posuit.scilicet donatiũ.¶ In tex.
3 ibi,fuisti.scilicet iuris presumptione.¶ ☨ In gl.ibi,in domo spõse,consuetudo generalis est q; anteꝫ ducatur per verba de presenti,ꝛ annuli immissionẽ,ꝛ cõtrahaũt matrimoniũ , vnde gl.dicit male ſm doct.ꝛ ideo factum in via,ꝑ b sumitur factum post matrimonium.

¶ Lex septima.

Si cum ante. Verbũ remanere,est aptus ad obligationem. h.d. Mo.q; verbũ remaneat , ponitur ꝑ verbo reuertaũ.vnde alleg. quidã q; istud verbum sit obliquũ: sed nihil facit:q; in cõtractibus oia verba sunt obliqua: q; requirunt traditionem de manu alterius:sic in legatis ꝛ fideicõmiſ.vt.ſ.cõmu.de leg.l.ij.¶ In tex.ibi,cõuentũ.hoc verũ in cõuentione obligatoria: secus in liberatoria:vt.ff.de pact.l.tale pactũ.in prin.Et not.instit.de literarũ obliga.per totũ.

¶ Lex octaua.

Si ante. Non põt quis testari de re quam alter donauerat , nec super ea contrahere in preiudicium donatarij.h.d.¶ In tex.ibi,donauit.scz libere.¶ In tex.ibi, possessionem:quia si non tradidisset,de dominio suo posset testari,ꝛ contrahere:vt de leg.iij.l.q cõcubinã.ſ.fi fundum.ar.ff.de loca.l.si fundus.ꝛ de publiciana.l.fine autem.ſ.si duobus.cuz simil. Adde ꝛ vide Jac.in. l.hoc sermone.ff.si liber. inge.esse dicatur.

¶ Lex nona.

Cum te. In tex. ibi,authoritas. Not.inspici voluntatem eius:vt not.ſ.l.eq.

¶ Lex decima.

Si filie. Ex relatione duarum donationũ recipiocarum non resultat contractus innominatus.hoc dicit.¶ In textu ibi, restituto, quia est vera donatio,non contractus innominatus.ꝛ facit.ff. de donationib.l.aristo.¶ In text.ibi,repetitio. facit.ff. de re iudicata.l. nec sennius.ſ.fundum.

¶ Idẽ tenet bal. in.l.ij.C.ꝺ do.cau. nõ numera.ꝛ ibidẽ Bar. vide eũdẽ Bal. in.l.papinian⁹.ff. de don. inter virũ ꝛ vxo. Ain aũt cõstante matrimo. facta ꝑ vxorẽ cõfessio q; maritus non recepit dotẽ confessa tam, preiudicet filijs ĩ legitima detrahẽda ꝺ illa dote, vide p Ancrã. in cõſ. xxvij. in.ij. parte.Phi.Nec.
¶ Hoc verus est si est facta nuptiali forma:ꝛ sponsa sit nubilis. l. cum fuerit.ꝛ ibi glo.in ẽb.ducta.vbi per doc.ff.de condi.ꝛ demonstr.ꝛ adde Ang.in. l.j. de q̃stio.ꝛ Alexã.in.l. nuptias.de regu. iur. Qualiter aũt mrimonũ ꝑmatur,vide in.l. donationes. ad prin. ff.de dona. ꝛ.l.in libere. cũ gl. ff.de rit.nup.Angel.in aut.de trien.ꝛ semiſ.in. ſ. q̃ sepe. ꝛ in.c.ex literis.ꝺ sponsalib.ꝛ vide Feli.in.c.illud.de prescrip.ꝛ q̃ ego dico in cõſ. clxiij. Phi.deci.

¶ Lex vndecima.

Si tibi res. Mala mor-te non revocat donatio. h.d. hoc intellige, nisi donatarius prestiterit cãm mortis. Et no. in.l.si ab hostibus.§.si vir uxori.ff. solu. mat. ¶ Jn text. ibi, ab hostibus. publicis, vel p.suatis. Bald.

¶ Lex duodecima.

Si mater. Donatio q̃ nõ pẽdet ex cã futuri matrimonij, nuptijs nõ secutis, non ỹ imperfecta. h.d. Cessante cã remota accidentali, si non cessat immediata, est substãtialis. donatio non sintur. h.d. ista lex. ¶ Jn tex. ibi, donauit. ratio est: quia ab illo casu donatio non pendebat.

¶ Lex decimatertia.

De rebus. Es alienũ nõ impedit donationem inter viuos: nec ius psonale rem sequit. h.d. ¶ Jn text. ibi, possunt. scz in legato. aut loquimur quantũ ad absentiã. & dic vt.j. de lega.l.si vniuerse. aut q̃tum ad conuentionem possessionis. et dic vt.l. l.j.ff. ad trebellianum.

a ¶ Osculuz quid operet, habes p Feli. in.c. cũ sup. in.j.col. de of. de leg. & vide in.c. ỹ spõsa. duo. Phi. Dec.

¶ Lex decimaquarta.

Si consentiente. Obligatio estimationum non repellit agentem iure dominij. h.d. & facit. ff. de rei vend. l.si culpa. Bald.

b ¶ Quãdo pbatione recipiat in contrariũ, vide p Aler. in.l. non est verisimile. ff. qõ met. causa. Jo. de imol. & Aler. in.l. inter si ipulãtem. de verb. obl. Jmm. in.c. fraternitatis de frig. & malef. Bar. in.c. is q. de spon. Pau. de ca. in cõsi. clvij. incip. visis & ponderatis. hũc in rub. C. de probat. Phil. Decius.

¶ Lex decimaquinta.

Cum veterum. Donatio inter sponsos reuocat, si stat p recipiẽtẽ quomin9 matrimoniũ contrahat: secus si per dantẽ. h.d. Vel sic magistraliter. Tacite cause defectus idẽ operat, q̃ si causa specialiter exprimatur. ¶ Jtẽ donatio inter sponsos non presumitur libera: sed cã matrimonij. h.d. tex. & glo. & facit. ff. de cõdi. ob cãm. l. quod seruius. ¶ Jn tex. ibi, p condictionem indebit. not. q̃ omnes leges precedentes hec lex limitat & distinguit. ¶ Jn tex. ibi, parentes. simile. j. de spon. l.fi. ¶ Jn tex. ibi, ambagibus. simile verbũ habes. j. de fructi. & lit. expen. l. pen. qõ significat resecationẽ frustratarum exceptionum. ¶ Jn gl. que deprehendit ibi presumit. vt hic in tex. super verbo non ita quod est idem dicere quod est simpliciter datum: & sic not. q̃ simpliciter datum, intelligit fm naturam personarum.

1 ☞ Sponsalia: nunquid per osculum contrahantur.

¶ Lex decimasexta.

Si a sponso. Si spõsus fuerit osculatus sponsam, & casu nuptie nõ sequuntur, repetit solũ dimidia pars donationis, que repeteret tota, si non interuenisset osculũ: sed si sponsa sponsio donauit, siue ipse osculatus est, siue fuit osculata. in totũ repetit: & sic magis fauet spõse. & facit. j. de rapt. 1 vir. gl. l.j. ¶ Jo. q̃ licet p carnis copulã sponsalia transeant in matrimoniũ: tamen secus est a per actus venereos precedentes: puta p9 osculum oris, vel similis casus. hec eñ lex ponit p constanti, q̃ osculũ non facit trãsire sponsalia in matrimonium. ¶ Jn tex. ibi, ante nuptias. Jn tali significatione ponuntur hic nuptie: vt ff. de regu. iur. l. nuptias.

1 ☞ Minoribus an necessitas insinuãdi donationem sibi factam incumbat.

¶ Lex decimaseptima.

Minoribus. Donatio ante nup. non eget insinuatione, si sit in minorẽ collata. h.d. ¶ Jo. q̃ necessitas minoribus, insinuandi non vt incũbere: sed hic est speciale, alias cũ insinuatio sit de solẽnitate actus, pariter videt respicere ad maiores & minores. si dicamus q̃ insinuatio ab initio requirat, siue confirmat: vt. l. si quos. de decur. lib. & nã pot fieri dupliciter: vno modo ℨ hendo apud acta: vt j. de test. l. omniũ. alio modo, q̃ partes extra iudiciũ vel extra actus faciant redigi in acta de cõmuni consensu: vt. j. de dona. l. data iam pridem. & l. in donationibus. & d. l. omniũ. & antequã hoc fiat, donatio que requirit insinuationem est ipso iure nulla. & vt q̃ a quolibet possit opponi ista exceptio nullitatis: loquor de iure cõmuni: vt. l. vt mihi donares. de donat. ff. & facit. j. de colla. auth. quod locum. & quod not. j. qui admit. ad bon. poss. in. l. j. 1 ☞ Minoribus an necessitas insinuãdi donationem sibi factam incumbat.

¶ Lex decimaoctaua.

Si liberis. In dote matris, vel in donatione ppter nup. patris: seis viuentibus liberi, nullum ius habent. h.d. facit ad not. per Dyn. in l.fi. de lib. agno. vel summa sic. Dos data pro primo matrimonio. potest dari pro secundo, liberis non obstantibus. h.d. ista lex, vide. j. de bo. que libe. l. constitutionis.

1 ☞ Hypotheca non potest precedere factum principale ex quo ius oritur.

2 Dos tradita constante matrimonio, licet non possit restitui: tamen ea non tradita, procedit distractio & liberatio.

¶ Lex decimonona.

Si constante. Constante mrimonio quãtuz augetur dos, tiñ potest augeri donatio propter nuptias, & de nouo cõstitui sub pactis, vel modis q̃buscũq; & inest tacita hypotheca ex die augmẽti: & ecõtra quantũ ex pacto cõstituit dos cõstante matrimonio, tiñ pot diminui donatio ppter nuptias: saluo qõ in preiudicium liberorum q̃bus esset ius quesitũ, diminutio fieri nõ possit. h.d. ista no. lex. ¶ Dubitatio erat: q̃ constante mrimonio non vt posse fieri donatio inter cõiuges: ergo videbatur nõ habere locũ donatio propter nuptias. Et q̃ ante hanc legẽ erat prohibitũ, per hanc. l. p̃mittitur: sed per auc. p̃cipitur tantũ p̃cipit autem de cõsuetudine nõ seruatur. & no. in auc. dos dat. a. & sic p cõsuetudinẽ remaneamus in fimb9 huius legis. ¶ Jn. §. pactis. ibi, videlicet. in prin. no. q̃ sup augmento pot apponi pactũ separatum a principali. Sed si non apponitur pactũ diuersum, idẽ intelligitur repetitum: vt. l. inter. §. cũ inter. ff. de pact. licet sit appositũ ex interuallo. secus esset in contractu q̃ nõ veniret per modum augmenti: vt. ff. de vsur. l. p retentionẽ. 1 ¶ † Jn tex. ibi, inita. No. q̃ hypotheca nõ pot p̃cedere factũ principale ex quo oritur. ¶ Jn tex. ibi, referãtur. scilicet iste tacite hypothece. ¶ Jn tex. ibi, ad diminuendã: q̃ vbi dos erat centum, voluerunt q̃ esset quinquaginta: quod pactũ est rescissoriũ magis quam liberatoriũ. ¶ † Et no. q̃ licet dos tradita cõstante matrimonio nõ possit restitui, tñ etiam non tradita, p̃cedit distractio & liberatio secũdũ Ray. de fo. ¶ Jn tex. ibi, exceptis. Not. q̃ ius quesitũ tertio, mediante ℨctu non potest tolli eo inuito. facit de verbo. obliga. l. q rome. §. flauius. nisi ille qui cõtrarit esset domin9 illi9 cuius vtilitatẽ cõtrahebat: q̃ sicut habebat in potestate eum: ita & vitam eius: vt. l. iij. de seruis expor. de pac. l. fi. & ff. de ℨ tab. l. post mortẽ. §. fi. & ff. sol. mat. l. filie mee emancipate. 2 ¶ Et no. q̃ licet dos tradita cõstante matrimonio nõ possit restitui, tñ etiam non tradita, p̃cedit distractio & liberatio secũdũ Ray. de fo. ¶ Jn tex. ibi, exceptis. Not. q̃ ius quesitũ tertio, mediante ℨctu non potest tolli eo inuito. facit de verbo. obliga. l. q rome. §. flauius. nisi ille qui cõtrarit esset domin9 illi9 cuius vtilitatẽ cõtrahebat: q̃ sicut habebat in potestate eum: ita & vitam eius: vt. l. iij. de seruis expor. de pac. l. fi. & ff. de ℨ tab. l. post mortẽ. §. fi. & ff. sol. mat. l. filie mee emancipate.

1 ☞ Mulier an possit probare contractũ verum, & non fraudulẽtũ.

2 Probatio contrà presumptionem iuris & de iura nulla admitti, nisi per confessionem partis.

3 Fraus in quantitate parua non presumitur.

¶ Authentica.

Sed iam necesse. Jn tex. ibi, necesse. & sic q̃ erat in facultate p. l. si cõstãte. §. eo. est nũc in necessitate. ¶ Jn tex. ibi, in hac parte. id est in isto augmẽto. ¶ Jn tex. ibi9 p̃iuilegio. sed mere cõmuni sic. fm Ly. no. q̃ cõtractus suspecti de fraude vel simulatione, nõ dicitur esse p̃iuilegiati. ¶ † Quero, vtrũ mulier possit pbare cõtractũ verum, & nõ fraudulãtiũ. gl. que est in corpore huius auc. dicit vnũ nouũ: vt hic Ly. refert: videlicet quod nõ pot p̃ bari nisi p cõfessionẽ aduersarij: quia est p̃sumptio iuris & de iure. 1 ¶ † Ex quo no. q̃b cõtra p̃sumptionẽ iuris & de iure nulla proba-2 tio recipit, nisi p confessionem partis. Jn fictionibus vero cõfessio b partis nil operatur: q̃ natura fictiõis est contraria veritati. Natura vero p̃sumptiõis est inniti veritati p̃sumpte. hec est ratio differẽtie. ¶ Jaco. butrig. dicit nouum quod confessio nil operetur sup p̃sumptionibus.

presumptione iuris ⁊ de iure.qđ non credo verum.cum ex cõfessione que nõ põt retractari.o:aĺ ius, ⁊ oziaĺ pumptio similis iuris ⁊ de iure vna presumptio paris potẽtie destruit alterã cõtrariã:vt no. in.l.pe.de in inte.resti.⁊ iõ gl.est verior.⁊ nõ reperiť alibi.niſi in corpore huius auť.in gl.q̃ perpetuo tene mẽti. ¶ † In gl.magna.no.q̃ in quãritate parua nõ presumiť fraus neq; suspitio.facit ad.q. quidam debet recipere decẽ a quodã magno mercatore.iurat eũ suspectum.nõ est verisimile:q; nõ est ei credendũ q̃ fugiat propter paruã quãtitatẽ.arg.huius.gl. ¶ In gl aliequin.in fi.idem no. in glos. seq. Sed in contrariũ facit qõ no.in.l.j.ff. de iure fisci.lib.r. Solu.qõ ibi erat cõtractus verus:hic simulatus iuris pumptiõe.vide Lyn. hic.⁊.in.l.fi.ff. de repu.here.⁊ de priui.credi.l.si vetri.in fi. ¶ Not. ex hac auť.q̃ qñ nemini preiudicatur,contractus inter cõiunctas personas non presumitur simulatus. Sed qñ alteri preiudicatur,sic.facit.ff. de proba.l.qui testamentũ.vbi dicitur q̃ omnis contractus ⁊ omnis confessio presumitur simulatus.quod est notandum.

¶ Lex vigesima.

CUm multe. Ista.l.tria dicit. Primo, q̃ dotatio que correspõdet doti non dicit ante nuptias,sed propter nuptias.⁊ q̃ põt fieri cõstante matrimonio sicut dos. Secõ.q̃ nisi alia pacta expressa apponãtur,in ea tacite videantur apposita esse pacta que in dote apponuntur,non ad quãtitatẽ,sed ad qualitatẽ. Tertio,q̃ ista donatio facta ante nuptias,põt insinuari cõstante matrimonio. deinde vltimo proteritať q̃ leges de simplici donatione loquẽtes,remanent in antiquo vigore.h.d.tota.l.secunda pars est ibi,si igiť tertia ibi,similiq; mõ.quarta ibi,oibus ꝛc. ¶ In ter.ibi,interpellatiões.i. querele. ¶ In ter.ibi, supersedebat.donec cõtraherẽt matrimoniũ. postea nõ poterat insinuari.nec fieri.⁊ hoc vi sermõis:q̃ vocabatur ante nuptias. ¶ In ter.ibi, lucrẽtur.ex pacto. ¶ In ter.ibi, relliquãtur.q̃ remota substantia,remouetur accidẽs.vñ remota donatione, remouetur pactum super ea appositũ. In ter.ibi.propter nuptias. ⁊ ideo constãte matrimonio põt fieri,⁊ insinuari. ¶ In ter.ibi.quare enim.arguit per rationẽ paritatis. In ter.ibi.sine nuptijs.not.q̃ dos non potest esse sine matrimonio. In ter.ibi,celebrari. Fallit institu.de nup.§.fi.vel illud quoad legitimã.nõ quoad substantia matrimonij. In ter.ibi,quia quasi.secunda ratio ex naturã correlatiuorum. ¶ In ter.ibi,donationes.i.donationes ob causam. nã quoad virum dos est donatio:vt.l.fi.in prin.j.que in fraud.cre. In ter.ibi,datur.quasi dicat ratio differentie non põt assignari. In ter.ibi,simplices.bene dico q̃ donatio propter nuptias nõ est mera donatio. In ter.ibi,vetite.⁊ sic nuptie sunt causa prohibendi,non causa subsistendi. In ter.ibi,libidines.no.libidinem posse esse inter virũ ⁊ vxorem.⁊ tamen est vera castitas. In ter.ibi,dotali.i.lucratiuo. In ter.ibi,reipsa.⁊ ipso facto. In ter.ibi.ad minorem.sic.ff. de arbi.l. diem proferre.§.si plures. In ter.ibi,similiq; modo.corrigit vitiũ de quo dixit in proemio post prin. In ter.ibi,insinuari.habes hic q̃ insinuatio potest interuenire seorsum ab ipso contractu.⁊ q̃ tempus q̃ est incongruum ad insinuandum,est congruum ad contrahendum.

¶ Authentica.

PErmissa est. ¶ In text.ibi, in rem actio. Etiam sine traditione.ali as nõ est speciale.

1 ☞ Debitor,an possit cogere creditorem ad recipiendũ solutionem.
2 Libellus,in condic.ex lege quomodo formetur.

¶ Authentica.

DOs data. Donatio propter nuptias dz necessario fieri mulieri iurta q̃titatẽ dotis solute:vel quã soluere est parata.sec9 si soluere nolit. h.d.ista auť. In ter.ibi.meretur. ad equalitatem dotis de iure.sed de cõsuetudine in quibusdã locis nulla donatio fit.i quibusdã locis fit quedam parua donatio.sicut sit Florentie .⁊ in Tuscia.⁊ ita continetur in.l.longobardorum.⁊ appellať mors in cape.

1 In ter.ibi,cõtestetur.i.protestetur. † In ter.ibi. petat.no. q̃ debitor põt cogere creditorẽ ad recipiendum solutionem. In ter.ibi, denegetur.no.q̃ qñ vir nõ habuit dotẽ,non tenetur ad donationẽ: q̃ ex quo mulier nõ substituit onera dotis,nõ dz ex matrimonio lucrari. arg.l.in insulã.§.vsuras.ff. sol.ma.⁊ l.fi.ff. de do.ꝛce. In gl.i.ibi,vt securior. Ecce prima rõ securitatis.scõa est lucrorũ. sim Ly. In ea.gl. ibi.sz qua.ei bi hoc placet.si dos est in quãtitate.sz si in inspecie,pri
2 ma opi.est verior. ¶ † Et no.hãc gl.q̃ docet formare libellã in cõdi. ex lege.aut q̃ lex per seipsam cõcrtjus.⁊ tũc peti dz in instrumẽto legis.aut i instrumẽto iudicis.⁊ tũc dz peti protestatio.⁊ facit de qđi. inst.l.q̃ sub qditiõe.§.fi.⁊ adde qõ no.j.in.gl.pri. ¶ In gl.sz qđ.ibi, non fecit.contra puto sim opi. alĺ.no.s.in priori.glo.in fi. de hoc omnino per Ly. dicit enim ista glo.q̃ dos ⁊ donatio est ipso iure constituta.⁊ ideo illa questio nõ procedit. ¶ In ea.gl.ibi, valebit.in ea su predicto.qñ donatio nõ fuit constituta. ¶ In ea.gl.ibi, respõdeo sic.No.bene.cum alias de consuetudine nõ nant tales donationes. ergo necvalent pacta lucratiua pro dote.⁊ ita obseruat consuetudo generalis:⁊ ista non est alibi sim do. Ray.

§. Similiq; modo. Tenet donatio pp nuptias sz nõ insinuat in pactis lucrorum,nullũ patitur detrimentum.sz maritus qui nõ insinuat,pactis lucrorum vti nõ põt.h.d. Donatio propter nuptias claudicat per insinuationẽ:q̃ requirit a parte viri. nõ a parte mulieris. ¶ Et sic no.q̃ insinuatio potest fieri pro vna parte,licet non fiat in altera. Item no.disparitatem in correlatiuis.nec ob.l.fi.j. de iudi.vidi.quia ibi loquitur nisi simus in iure communi: hic in priuilegio personali.sic.ff. de mino.l.si iudex.

¶ De nuptijs. Tit.iiij.

¶ Lex prima.

CUm de nuptijs. Bonus vir debet esse medius inter ducordes.hoc dicit.

¶ Lex secunda.

SI nuptijs. Cõsensus ⁊ authoritas patris põt probari et sine scriptura.h.d. alle. hanc.l.ad hoc.q̃ iudex dz dare sententia sim mores ciuitatis. Vel sic.Tacito consensu patris,nuptie cõtrahi.h.d.

¶ Lex tercia.

ET si contra. Cõtra matrimoniũ interdictũ ad tempus,põt elapso termino cõfirmari.h.d. In ter.ibi,legitimos.nec legitimantur:q̃ iunti tempore matrimonij interdicti.sim doc.⁊ vide quod not.in mercurialibus sim Jo.an.

¶ Lex septima.

SI vt proponis. Solẽnitas que requiritur in faciendo, requiritur in reficiendo,⁊ recuperando.h.d.

¶ Lex octaua.

AN in copulandis. Sine consensu puelle, licet affines, cõsanguinei ⁊ curatores consentiant,matrimoniũ nõ potest contrahi. hoc dicit.ista lex.

¶ Lex nona.

SI vicinis. Filiatio presumptiue probatur,si qs ex vxore nascatur in domo mariti vicinis scientibus. h.d.etiam si probetur adultera:vt. ff. de adul.l.miles.§.mulier:q̃ ex quo potest se habere ad esse,⁊ non esse, presumitur in benigniorem partem qualiter probetur matrimoniũ, ponit hic Ly.Jac.ff. de proba.l.j.

¶ Lex decima.

CUm te. Adulter habens dignitatem propter virũ, eo ipsa dignitate deponitur,q̃ viro mortuo alium minoris conditionis sortitur.h.d.

¶ Lex vndecima.

SI iniuria. Vir vxorem suam,repetere potest.h.d. ¶ In ter.ibi,a parẽtibus.emulis amoris,secundum Lyn.

¶ Lex duodecima.

NEc filium. ¶ Inuitus non ducit vxorem.hoc dicit.

¶ Lex decimatertia.

NEq; sine. Instrumentum non est de substantia matrimonij:nec de substantia ipsius probationis.h.d. ¶ Not.q̃ instrumentum matrimonij potest probari simulatum.h.d.

¶ Lex decimaquarta.

NEq; ab initio. Nõ cogitur quis inuitus matrimonium contrahere,neque reconciliari h.d. ¶ Not.q̃ illud quod est liberi arbitrij,nõ debet trahi ad necessitatem.

¶ Lex decimaseptima.

AN emini liceat. ¶ Ista lex ponit triplicẽ pbationẽ matrimonij. Primo, in linea ascendẽti ⁊ descendenti in infinitũ. Secundo,in linea transuersali vsq; ad certos gradꝰ. Tertio,in gradibꝰ affinitatis. Tu debes in ista materia seruare ius canonicu.⁊ seruare quod habetur in.c.non debet de consan.⁊ affi.